

VERSENYKIÍRÁS és SZABÁLYZAT A 2026/2027. TANÉVRE

XXVIII. Savaria országos történelem verseny

A verseny meghirdetője: Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ

A verseny célja: A verseny célja, hogy a tehetséges diákok számára lehetőséget biztosítson egyes történelmi korszakokban való elmélyülésre, a képességek újszerű fejlesztésére. Ezek közül is kiemelt szerepet szán a források használatának, a források segítségével ismeretek szerzésének, a szaknyelv helyes használatának, a térben és időben való tájékozódás képességeinek, a kommunikációs képességek fejlesztésének, a problémamegoldó és kritikai gondolkodás kialakításának. A verseny különösen fontos feladatának tekinti a nemzeti és európai identitástudat elmélyítésének segítését. Mindehhez figyelembe veszi a tanulók életkori sajátosságait.

A verseny kategóriái iskolaszintek szerint:

I. kategória: 9. évfolyamos tanulók és a nyelvi előkészítő évfolyamok tanulói, akik ebben a tanévben a 9. évfolyam tananyagát tanulják

II. kategória: 10. évfolyamos tanulók, ideértve a nyelvi előkészítő évfolyamok tanulóit is, akik ebben a tanévben a 10. évfolyam tananyagát tanulják

A 6 és 8 évfolyamos gimnáziumok 9. és 10. évfolyamos tanulói abban a kategóriában versenyezhetnek, amelynek anyagát az adott évben vagy korábban tanulták.

A jelentkezés és a részvétel feltételei: A versenyre jelentkezhet a történelem iránt érdeklődő valamennyi 9-10. évfolyamos tanuló. A nyelvi előkészítő osztályba járó tanulók nevezhetnek a versenyre, amennyiben az adott tanévben a 9. (I. kategória) vagy a 10. évfolyam (II. kategória) tananyagát tanulják.

A versenyen való részvétel kizáró okai: Azt a versenyzőt, aki a versenyszabályzatot megsértette vagy szabálytalanságot követett el (pl. meg nem engedett segédeszközök használata stb.), a versenyből ki kell zárni. A verseny lebonyolításában olyan személy nem vehet részt, akinél az országos szervező összeférhetetlenséget vagy szabálytalanságot állapít meg. Nem indíthat versenyzőt olyan személy, aki az országos versenybizottság tagja.

A jogorvoslat menete: Az iskolai fordulóval kapcsolatos szabálysértések kivizsgálása és a jogorvoslat az illetékes iskola igazgatójának hatáskörében történik. A megyei fordulóval kapcsolatos jogorvoslati kérdésekben az országos versenybizottsághoz lehet fordulni.

A verseny témája, ismeretanyaga, felkészüléshez felhasználható irodalom:

I. kategória: Egyetemes történelem az ókortól 1492-ig; A magyarság története a kezdetektől 1490-ig

A felkészüléshez használható bármely tankönyv és történelmi atlasz, amely megfelel a 2020-as Nemzeti Alaptantervnek és tankönyvi engedélyt kapott.

1. forduló: Az ókor (Kr.e. 3000-től Kr.u. 476-ig)

- a) Az érvényben lévő tankönyvek és a történelmi atlaszok
- b) Hammurápi törvénygyűjteménye. Hammurápi törvényei. Az óbabiloni kori társadalom Hammurápi törvényeinek tükrében. In: Csabai Zoltán – Földes Zsombor J.: Hammurápi törvényei, Ókor, Árkádia Kiskönyvtár, Kronosz Kiadó, Pécs, 2020. 81–90. o.
- c) Németh György: Szókratész városa, Athén In: Rubicon, 2008/1. 22–25. o.

2. forduló: Ókor és középkor (Kr.e. I. századtól a XIII. század végéig)

- a) Az érvényben lévő tankönyvek és a történelmi atlaszok
- b) Hoffmann Zsuzsanna: Crassus, Caesar, Pompeius. Az első triumviratus. In: Rubicon, 2008/1. 36–40. o.
- c) Havas László: A principatus születése (A római világbirodalom augustusi stabilizációja) In: Rubicon, 2008/1. 41–45. o.
- d) Az iszlám születése In: Katus László: A középkor története. Pannonica – Rubicon, Budapest, 2000. 160–162. o.
- e) Szent István életműve. In: Bertényi Iván: Szent István és öröksége, Vince Kiadó, 2000. 11–22. o.

3. forduló: Az I. századtól a XV. század végéig (egyetemes történelem 1492-ig, magyar történelem 1490)

Az írásbelin a 2. forduló irodalma (c, d, e pontokban jelölt) is szerepel. A szóbelin a IX. századtól egyetemes és magyar történelem is szerepelhet.

- a) Az érvényben lévő tankönyvek és a történelmi atlaszok
- b) A mezőgazdaság átalakulása. A műszaki forradalom. A városi levegő szabaddá tesz. A kereskedelem és hitel. A céhek és a tőkés ipari vállalkozások. A középkori város. In: Katus László: A középkor története. Pannonica – Rubicon, Budapest, 2000. 230–243. o.
- c) Az Aranybulla előzményei. Az 1222. évi Aranybulla és rendelkezései. „Az ellenállási záradék”. Az Aranybulla és a Magna Charta. Az 1231. évi Aranybulla. Az 1351. évi törvény. In: Bertényi Iván: Szent István és öröksége, Vince Kiadó, 2000. 57–60., 62–63., 98. o.
- d) A Hunyadiak fényes csillaga. In: Szende László: A késő középkori nagyhatalom (1301–1526), Kossuth Kiadó, 2019. 80–97. o.
- e) Draskóczy István: A Magyar Királyság gazdasága és Mátyás. In: Mátyás király emlékkönyv. Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt, 2020. 53–60. o.

II. kategória: Egyetemes történelem a Kr. e. VIII. századtól 1848. március 13-ig; A magyarság története 972-től 1848. április 11-ig

A témakörök tartalma egyéb tankönyvből és online felületről is elsajátítható.

1. forduló témakörei:

Az ókor (Hellász; az ókori Róma; Vallások az ókorban), **középkor** (iszlám; Frank Birodalom), **magyar történelem 972-től 1568-ig, kora újkor**

a) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Oktatási Hivatal.

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR912ATL> (2026. 07. 06.)

- A történelmi atlasz témakörökhöz kapcsolódó részei.

b) szerk. Pálincás Mihály (2025): *Történelem 9*. Oktatási Hivatal.

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR09TB> (2026. 07. 06.)

- A Civilizáció és államszervezet az ókorban fejezetből a 2–5. lecke, 13–46. o.
- A Vallások az ókorban fejezetből részletek (a 6–7. leckéből az 50–64. o.)
- A hódító birodalmak fejezetből a 9. lecke, 74–80. o.
- Magyar történelem (972–1490) (15–20. lecke, 125–179. o.)

A b) témák elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 9*. Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/ (2026. 07. 06.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2026. 07. 06.)

c) szerk. Pálincás Mihály (2025): *Történelem 10*. Oktatási Hivatal.

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR10TB> (2026. 07. 06.)

- A kora újkor fejezet (1–4. lecke, 6–38. o.)
- A török hódoltság kora Magyarországon fejezetből az 5. lecke, 39–48. o.

A c) témák elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 10*. Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020_b/ (2026. 07. 06.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020/ (2026. 07. 06.)

d) Oborni Teréz (2022): *Szultán Szulimán találmánya. A keleti Magyar Királyságtól az Erdélyi Fejedelemségig*. Rubicon, 33 (11–12.). pp. 83–97. <https://real.mtak.hu/160329/> (2026. 07. 06.)

2. forduló témakörei:

Egyetemes történelem 476-tól a XVIII. század végéig; magyar történelem 972-től a XVIII. század végéig

a) Az 1. forduló szakirodalmának a megyei forduló időszakához kapcsolódó tartalmait (az ókori témák nem kellenek).

b) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak*. Oktatási Hivatal.

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR912ATL> (2026. 07. 06.)

- A történelmi atlasz témakörökhöz kapcsolódó részei.

c) szerk. Pálincás Mihály (2025): *Történelem 9*. Oktatási Hivatal.

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR09TB> (2026. 07. 06.)

- A középkori Európa fejezet (81–114. o.)

A c) téma elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 9.* Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020_b/ (2026. 07. 06.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_9_nat2020/ (2026. 07. 06.)

d) szerk. Pálincás Mihály (2025): *Történelem 10.* Oktatási Hivatal.

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR10TB> (2026. 07. 06.)

- A török hódoltság kora Magyarországon fejezetből a 6-7. lecke, 49–68. o.
- A felvilágosodás kora (8-10. lecke, 69-96. o.)
- Magyarország a XVIII. században (11-13. lecke, 97-120. o.)

A d) témák elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 10.* Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020_b/ (2026. 07. 06.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020/ (2026. 07. 06.)

e) Herber–Martos–Moss–Tisza (1995): *Történelem 4. (1500-tól 1789-ig).* Reáltanoda Alapítvány, Gyomaendrőd. *Magyarország története a 16. században.* 99–114. o.

f) Varga Szabolcs (2024): *Nem az volt a ma 498 éve elszenvedett mohácsi vereség oka, amit az iskolában tanítottak nekünk.* Válasz Online.

<https://www.valaszonline.hu/2024/08/29/mohacs-mitosz-valosag-tortenelem-varga-szabolcs-essze/#gsc.tab=0> (2026. 07. 06.)

3. forduló témakörei:

Egyetemes történelem 1492-től 1848. március 13-ig; magyar történelem 1490-től 1848. április 11-ig

a) Az 1. forduló szakirodalmából a c) és d) rész, a 2. forduló szakirodalma a c) rész kivételével.

b) szerk. Pálincás Mihály (2022): *Történelmi atlasz középiskolásoknak.* Oktatási Hivatal.

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR912ATL> (2026. 07. 06.)

- A történelmi atlasz témakörökhöz kapcsolódó részei.

c) szerk. Pálincás Mihály (2025): *Történelem 10.* Oktatási Hivatal.

<https://www.tankonyvkatalogus.hu/tankonyv/OH-TOR10TB> (2026. 07. 06.)

- Az új eszmék és az iparosodás kora fejezetből részletek (14-15. lecke, 121–133. o.)
- A reformkor fejezet (16-18. lecke, 137-160. o.)
- A forradalom és szabadságharc fejezetből a 19. lecke (161-169. o.)

A c) témák elektronikus változatai:

Nemzeti Köznevelési Portál (2025): *Történelem 10.* Oktatási Hivatal.

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020_b/ (2026. 07. 06.)

https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020/ (2026. 07. 06.)

d) Herber–Martos–Moss–Tisza (1995): *Történelem 4. (1500-tól 1789-ig).* Reáltanoda Alapítvány, Gyomaendrőd. *A Rákóczi-szabadságharc.* 312–320. o.

e) szerk. Véber Franciska (2009): *Magyarország története ismeretterjesztő filmsorozat* 24. és 26. rész – *Reform és abszolutizmus és A nemzeti ébredéstől a forradalomig.* FilmArt Filmstúdió

és Magyar Televízió, rendező: M. Nagy Richárd, Varga Zs. Csaba. URL: <https://nava.hu/id/948990/> (2026. 07. 06.) és <https://nava.hu/id/956344/> (2026. 07. 06.)

Az írásbeli és a szóbeli döntő is tartalmaz magyar és egyetemes történelmi feladatokat a témakörök és a szakirodalom alapján.

A nevezés módja, határideje: A versenyre az ELTE SRPSZKK által megadott elektronikus felületen kell nevezni a várható iskolai induló létszám és a nevező iskola elektronikus címe megjelölésével **2026. november 10-ig** az alábbi linken:

<https://docs.google.com/forms/d/1XtCDIHkAmIO5kllh2ZXurmKor9xzfagf4xyxhvvgRE8/edit?pli=1>

Nevezési díj: nincs

Fordulók:

1. forduló: **2027. január 7. 14.00-16.00 óra** A forduló anyagát az ELTE SRPSZKK elektronikus úton juttatja el az iskolákhoz legkésőbb a forduló napján 12 óráig. Az iskolák a feladatlapot a tanulólétszámnak megfelelően sokszorosítják. A forduló feladatlapját a hozzá tartozó útmutató alapján a szaktanár értékeli. Az iskolai fordulóban legalább 70%-os teljesítményt elérő tanuló jut be a megyei/fővárosi fordulóba, akinek az adatait az ELTE SRPSZKK által megadott elektronikus felületre kell felölteni 2027. január 15-ig.

2. forduló: **2027. február 9. 14.00-16.00 óra** A fordulót a versenyzők a megyékben kijelölt iskolában teljesítik. A forduló anyagát az ELTE SRPSZKK juttatja el a helyszínre. A megírt dolgozatokat legkésőbb a verseny másnapján postázni kell az országos szervező címére. A megyei forduló dolgozatait az országos versenybizottság által felkért szakértők javítják ki.

3. forduló: **2027. április 23-24.** Az országos döntőn a megyei fordulókban az országos összesítés után a legjobb teljesítményt nyújtó 15-15 tanuló vehet részt, akiket közvetlenül az ELTE SRPSZKK értesít.

A továbbjutás feltétele, módja az egyes fordulókból: Az iskolai fordulóban legalább 70%-os teljesítményt elérő tanuló jut be a megyei/fővárosi fordulóba.

Az országos döntőn kategóriánként a megyei fordulókban legjobb teljesítményt nyújtó 15-15 tanuló vehet részt.

Az eredmények közzétételének módja: A megyei fordulók és az országos döntő eredményeit az ELTE SRPSZKK honlapján teszi közzé: www.srpszkk.hu

Díjazás: Az országos döntőn résztvevő versenyzők emléklapban, könyv-, és tárgyjutalomban részesülnek.

A szervezők elérhetősége: Eötvös Loránd Tudományegyetem Savaria Regionális Pedagógiai Szolgáltató és Kutató Központ, Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4. Tel.: 94/519-633; e-mail: pulay.terez@srpszkk.elte.hu